

Aamurukous Urjalan kirkossa

25.2.2022

Seppo Pirhonen

Alkulauluna ”Vanha virsi Taalainmaan karjamajoilta”, kanttori Katariina Vuorinen

Kysyin alkuviikosta Facebookissa: Mikä on sinulle tutuin, läheisin tai merkityksellisin hengellinen laulu tai virsi? Sain idean Kotimaa-lehdestä, jossa oli kehoitus äänestää hengellisten laulujen suosikkia. Asiantutijat olivat valinneet listalle sata laulua.

Pyysin vastamaan Facebook-sivullani tai yksityisviestillä. Vastausten määrä yllätti. Listalle kertyi yli 40 laulua. Jotkut niistä saivat useita mainintoja. Kommentteja ja perusteluja on kertynyt satakunta. Puolet löytyi virsikirjasta, jossa on nykyisin 979 virttä. Muita hengellisiä laulukirjoja ovat evankelisten Siionin kannel 492, körttiläis–heränneiden Siionin virret 255, lestadiolaisten Siionin laulut 357, vapaiden suuntien Hengellinen laulukirja, adventistien Seurakunta laulaa, Pelastusarmeijan laulukirja, ortodoksien Pyhiinvaeltajien lauluja, Nuoren seurakunnan veisukirja ja Lasten virsi 170.

Mainituissa kirjoissa on osin samoja, mutta myös niiden taustayhteisöjen omia. Viime vuosina herätysliikkeet ovat uudistaneet laulukirjojaan. Netisä on nähtävissä myös virsikirja. Sieltä voi katsoa myös viikoittain kymmenen eniten haetun virren listan. Kolmen kärki on nyt Maan korvessa kulkevi lapsosen tie, Päivä vain ja hetki kerrallansa ja Herra kädelläsi.

Yksityisviestillä sain entiseltä soittokuntakaveriltani mielenkiintoisen tarinan, jonka hän oli kuullut kuoronjohtajaltaan Jaakko Heinimäeltä. Tämä tapahtui lasten siunaustilaisuudessa: ” Eräs lapsi oli pyytänyt, että laulettaisiin Hämä hämä häkki. Jaakko oli vähän hämmentynyt ensin, mutta luettuana laulun sanat hän ymmärsi, että tämä laulu on juuri sopiva laulettavaksi lapselle, joka lähtee taivasmatkalle. Hämä hämä häkki, kiipes langalle, tuli sade rankka, hämähäkin vei. Aurinko armas kuivas satehen, hämä hämä häkki kiipes uudelleen. Siitä lähtien tämä kaikkien tuntema lastenlaulu on ollut myös minulle tärkeä hengellinen laulu. Usein surun keskellä lapsen tapa suhtautua asioihin on juuri tällainen. Aurinko tuli ja hämähäkki kiipesi uudelleen. Miten paljon me opimme lapsilta, jos herkistymme heitä kuuntelemaan.”

Sodissa menehtyy myös lapsia. Suomalaisia lapsia sota Ukrainassa askarruttaa ja pelottaa. Suomessa on myös vielä vanhuksia, jotka ovat lapsuudessaan kokeneet sodan ja menettäneet kotiseudun ja lähiomaisen kaatuneena.

Vastauksissa kyselyyni merkityksellisiksi koettiin laulut, jotka liittyvät merkittävään elämäntilanteeseen. Useimmiten mainittiin hautajaiset, joissa nykyisin useimmiten laulettu virsi on 338, Päivä vain ja hetki kerrallansa. Jotkut vastaajista olivat valinneet myös iskelmän tekstin.

Kaste, rippikoulu ja konfirmaatio ovat tilaisuuksia, joissa on laulettu tutuiksi tulleita virsiä. Rippikoulujen kautta on omaksuttu myös uudempia lauluja, joista osa on päätynyt myös virsikirjaan.

Vastaajat kertoivat, että useimmiten laulu oli opittu tai kuultu kotona äidiltä tai isältä. myös mummo mainittiin usein. Päiväkerho, pyhäkoulu, seurakunnan kerho, koulu ja kuoro saivat myös mainintoja. Nuoret toivat Gospelin ja negrospiritualit Suomeen.

Siihen aikaan, kun radiota kuunneltiin, tulivat "Lauantain toivotut levyt" Taitavat tulla vieläkin. Aluksi tuli klassisista, kuten "Unkarilainen tanssi N:o 5", Miliza Korjuksen "Warum" tai Hebrealaisten orjien kuoro. Warum tarkoittaa suomeksi miksi, ajankohtainen kysymys tänään. Sitten tuli hengellisiä lauluja, joista useimmille tuli tutuksi "Vanha virsi Taalainmaan karjamajoilta", useimmiten uruilla soitettuna. Siihen on myös koskettavat sanat kuten äsken kuulimme. Katariinan laulamana.

Päivisin televisiosta tulee vanhoja suomalaisia elokuvia. Olen kiinnittänyt huomiota siihen, että niissä kohtauksissa, joissa lauletaan virsiä, tempo on huomattavasti hitaampi kuin nykyään. Minusta hyvin vaikuttava elokuvan loppu on, kun Niskavuoren vanha emäntä kuolee lastensa läsnä ollessa. Keppi kirpoaa kädestä ja kolahtaa lattiaan. Yksi lapsenlapsista alkaa pianolla säestän laulaa "Oi muistatko vielä sen virren". Uusi isäntäpari menee ulko-ovelle, sataa ja myrskytuuli hakkaa avointa ikkunaa.

Kotimaassa oli myös Freija Özcan kolumni "Laulun loppu". Siinä hän mainitsee, että joutuu usein kirkossa veisaamaan vain kanttorin kanssa kahdestaan. Hän toteaa, etteivät keski-ikäisetkään suomalaiset tunne nykyään virsiä. "Virsi on hukassa, mutta niin on nuorisolta myös yhteislaulaminen ylipäätään. Jos ei erityisesti harrasta laulua tai ole ahkera kirkossa kävijä, ei laula yhdessä muiden kanssa missään."

Nuoret kulkevat kuulokkeet korvilla ja kuuntelevat lempimusiikkiaan, mutta joukossa ei taida olla virsiä. Toivoisin, että koulussa opetettaisiin edelleen muutama perusvirsi eri elämäntilanteisiin. Muistan, kuinka koululaiskirkossa oli aiemmin mahtava tunnelma, kun lapset lauloivat riemukkaasti.

Özcan kertoo valinneensa yleispäteväksi virreksi kaikkeen "Maa on niin kaunis", joka tunnetaan joulusta. Se taisi puuttua minulle vastanneiden listalta. Myös Täällä Pohjantähden alla ja Kreetta Haapasalon Kanteleeni, minulle lapsuudesta tutut laulut puuttuivat. Loppupäässä tuli Enkeli Taivaan. Lapsena taisimme sisarusten kanssa laulaa sitä kesälläkin kuollutta lintua haudatessamme.

Kuuluin Urjalan nuorisosoittokuntaan, jonka ohjelmaan kuului paljon hengellisiä lauluja ja niiden laulusikermiä kuten "Elämän kevät". Aika usein konsertti päättyi Titanic-hymniin, Sua kohti Herrani. Sitähän uppoavan laivan orkesteri soitti laivan upotessa jäävuoreen törmättyään. En oikein pitänyt siitä, että virsikirjaan laulun sanoja muokattiin ja nyt se on virsi 396 ja alkaa Käyn kohti sinua.

Valitettavasti meillä ei ole nyt aikaa käydä kaikkia kappaleita täällä läpi. Voisi käydä kuin laulussa "Tuli kirkkoon mies ja lapsi" eli lähtisitte kotiin. Ne teistä, jotka osaatte käyttää nettiä, voitte kuunnella ne esimerkiksi Youtubesta useinakin versioina. Facebook-sivullani on edelleen nähtävissä kappaleiden nimet ja perustelut. Kanttori Katariinan kanssa pohdimme, että ehkä joskus voisimme järjestää tilaisuuden, joissa näitä laulettaisiin. Tässä ne luettelona:

Ukrainalainen kansanlaulu: Hiljainen tienoo
Mikael Nyberg: Paimenpojan sunnuntai
Musta Saara
Sk 412, Onpa taivaassa tarjolla lapsillekin
Virsi 462, Soi kunniaksi Luojan
Virsi 338, Päivä vain ja hetki kerrallansa
Blott en dag, ett ögonblick i sänder
Virsi 971, Maan korvessa kulkevi lapsosen tie
Virsi 584, Siunaa ja varjele meitä Korkein kädelläsi
Oskar Merikanto: Oi muistatko vielä sen virren
Virsi 571, Jo joutui armas aika
Ruotsalainen kansansävelmä: Vanha virsi Taalainmaan karjamajoilta
Virsi 600, Hyvyyden voiman ihmeelliseen suojaan
Sk 311, Oi katsohan lintua oksalla puun
Irwin: Tumma virta
Petri Laaksonen: Silloin, kun itse en jaksa rukoilla
Pave Maijanen: Ikävä
Virsi 517, Herra kädelläsi
Eeva Vaija: Vain yksin Jeesus Hän mulle riittävi
Aleksander Gurilev: Olen kuullut, on kaupunki tuolla
Ilkka Puhakka: Älä pelkää
Palestrina: Niin on Jumala maailmaa rakastanut
Virsi 484, Totuuden Henki, johda sinä meitä
Adolphe Adamin: Helga Natt
Nyt kerron sulle lapseni kuinka kaunis on taivaan enkeli
Tapani Nuutinen: Tuli kirkkoon mies ja lapsi
Virsi 318, Jeesus sä ainoa
Virsi 289, Vain sinä tunnet minut Vapahtaja
Virsi 548, Tule kanssani Herra Jeesus
SV 216, Tuon tästä päivästä kiitoksen
Virsi 275, Mä elän laupeudesta
Virsi 499, Jumala loi
Virsi 517, Herra kädelläsi
Virsi 503, Taivaan Isä suojan antaa
Joel Hallikainen: Saviruukku
Virsi 501, Kuule isä taivaan
Löytty: Kahden maan kansalainen
Löytty: Pidä minusta kiinni
Virsi 492, Ystävä sä lapsien
Virsi 958, Leipä syö, viini juo
Virsi 341, Kiitos sulle Jumalani
Ken on luonut sinitaivaan
Juice Leskinen: Viidestoista yö
Virsi 547, Joka aamu on armo uus
Virsi 21, Enkeli taivaan lausui näin
Titanic- hymni; Suo kohti Herrani, nykyisin virsi 396, Käyn kohti sinua
Virsi 900, Nousta sain aamuun, lintujen lauluun

Haluaisiko joku teistä täällä lisätä listaan vielä jonkun laulun?

Meitä ei ole täällä paljon läsnä, mutta iloitsen siitä, että aika moni osallistui tähän aamurukoukseen jo etukäteen kertomalla hänelle tärkeästä hengellisestä laulusta. Kiitos heille ja siunatkoon musiikki heitä jatkossakin.

Eräs uskonnottomaksi itseään kutsunut opiskelukaverini kertoi yksityisviestissään laulavansa silti joskus nuorena oppimiaan hengellisiä lauluja, koska saa niiden ympärille monenlaista ideaa kirjoittamiseensa ja ajatteluunsa.

Juuri päättyneissä olympialaisissa suomalaiset hiihtäjät menestyivät ja naisleijonat nappasivat pronssin ja miehet ensi kertaa kullan. Kun Krista Pärmäkoski oli kolmantena maalissa kaikkensa antaneena, hän kertoi, että toivoi ja rukoili, että säilyisi pronssimitalilla.

Toivoa ja rukousta tarvitsemme mekin, kun sota riehuu Ukrainassa. Psalmissa 27:1 todetaan: ”Herra on minun valoni ja apuni, ketä minä pelkäisin? Herra on minun elämäni turva, ketä siis säikkyisin?”

Rukoilemme

Rakas Taivaan Isä. Tänään meitä huolestuttaa tilanne Euroopassa ja Ukrainassa. Varjele siellä eläviä ihmisiä sodan kärsimykseltä. Anna heille ja meille Sinun rauhasi. Anna Totuuden hengen johtaa maailman johtajia, jotta kansakunnat saisivat rauhassa rakentaa tulevaisuuttaan tasavertaisina ja itsenäisinä sekä yhteistyön ja sopimisen maailmassa.

Kiitos siitä, että olet antanut meille ihmisiä, joilla on ollut taito säveltää, sanoittaa ja esittää musiikkia, lauluja ja virsiä, jotka lähentävät meitä Sinuun ja Jeesukseen Kristukseen niin, että saisimme aikanaan olla mukana taivaallisessa kuorossa.

Herra siunaa ja varjele meitä, kirkasta meille kasvosi ja ole meille armollinen. Käännä kasvosi meidän puoleemme ja anna meille Sinun rauhasi. Isän. Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Amen

Virsi 341, Kiitos sulle Jumalani